

Tervasjuhlien muistoja

5.8.1998! Silloin vietimme tervamiilun sytyttäjäisiä. Yleisöä oli paikalla parisataa ja haitari soi. Tuulen tynnyttyä saatiin tervamiilu vihdoinkin sytytettyä. Virallisena sytyttäjänä toimi kunnanjohtaja Matti Setälä, jota tervamestarit avustivat. Lehdistöä oli paikalla ihan mukavasti ja alueradiokin piti itseään kaiken viikkoa ajan tasalla!

Historiallisena antina vielä tässä otteita Jouko Lindroosin tervetuliaispuheesta:

Liesjärven tervahaudan, tervamiilun, teko ja polttaminen pohjautuvat perinteisiin. Vanhemmat miehet tietävät kertoa, että ennen sotia oli joka talolla omat tervamiilunsa ja tervamiilun puolittain maatuneita pohjia on nähtävissä ympäri metsiä. Liesjärven tapa rakentaa tervamiilu on ollut metsää säästävä, mutta työtä vaativa tapa. Ainekset miiluun on otettu männyn kannoista. Kannot on täytynyt repiä maasta, kuljettaa, kuivata ja pilkkoa.

Tähän harjoitusmiiluun on ladottu seitsemän pinokuutiota tervaspuita, mutta tšekäläiset miilut ovat olleet kymmenenkertaisia ja työmäärä sen mukainen. Hyvästä tervamiilusta tulee taitavasti polttaen 30 litraa tervaa pinokuutiota kohden, joten odotamme tästä miilusta 100 - 200 litraa tervaa.

Entisiä tervanpolttajia voi verrata nykyisiin Masa-Yardsin aliurakoitsijoihin. Terva oli puulaivojen tärkeä rakennusaine ja laivojen merkitys kasvoi kun löytöretket avasivat uusia kauppareittejä. Ilman suomalaista tervaa olisivat laivat pitäneet huonosti vettä, puuosat lahonneet ja hammppuköydet haurastuneet. Suomesta vietiin parhaana vuonna 28 miljoonaa litraa tervaa ja osuus oli kolmannes maailman tervatuotannosta. Laivatervaksi myytävä terva kuljetettiin Liesjärveltä hevosella tynnyreissä rannikolle, esimerkiksi Tammisaareen. Tynnyrit olivat tavallisesti vankkoja 10-vanteisia 125 litran puutynnyreitä.

Tervalla rikastuttiin ja tervakaupan hallinnasta kamppailtiin. Ruotsin kruun määräsi vuonna 1641 tervantarkastajat kaikkiin tapulikaupunkeihin. Muutamaa vuotta myöhemmin tervakaupasta tehtiin tervakomppanjan monopoli yli 60 vuodeksi. Varsinainen tervakausi kesti yhtä kauan kuin puulaivojen kukoistuksen kausi eli 1500 -luvun loppupuolelta 1800 -luvun loppupuolelle. Viennin vähetessä jatkui tervan kysyntä omiin tarpeisiin ratapölkkyistä suksenpohjiin. Viimeinen lyhyt "tervakausi" elettiin 1930 -luvulla.

Pohjanmaa oli Suomen parasta terva-aluetta. Tasaset maat ja rannikolle laskevat joet autoivat kuljetuksessa. Pohjanmaan asutus levisi rannikolta sisämaahan kun tervanpolttajat kävivät valtaamassa uusia mäntykankaita yhteismetsistä. Pohjanmaalle ilmestyi tervahautoja jokivarteen reilun kilometrin välein. Puut olivat sen käytettävissä, kuka ne ehti koloamaan. Pystypuiden voitiin tehdä myös kahdessa vaiheessa; ensin sylyksen mitta tyveltä, sitten parin vuoden kuluttua jatkettiin porrasjakkaralta kolmen metrin korkeuteen. Kolotessa tyvi kuorittiin lukuunottamatta kämmenenlevyistä kaistaa rungon pohoispuolella. Näin puu pihkoittui, mutta pysyi hengissä. Metsäoppilaitos aikoo kokeilla tänä syksynä pystypuiden koloamista harvennuseriaatteella siten, että jäljelle jäisi vielä kasvatettava puusto.

Tervanteon rytmiin kuului, että pihkoittuneet puut kaadettiin muutaman vuoden kuluttua loppusyksyllä. Tyvet katkottiin ja vietiin hankikeleillä polttopaikoille. Puut pilkottiin talvipakkasella kapeiksi säröiksi. Tyvipölkkyistä saatiin huomattavasti vaivattomammin terva-ainekset kuin kantojen ylösrepimällä ja pilkkomalla. Suurimmissa tervahautoissa oli 30 metrin halkaisija ja ne pystyivät tuottamaan 100 tynnytriä tervaa.

JATKUU HEINÄKUUN LÄPYSKÄSSÄ

**Onko sinulla Liesjärvellä myynnissä tai vuokrattavana taloa / mökkiä?
Haluatko tiedot nettisivuille?
Ota yhteyttä liesjarvilapyska@gmail.com**

kodikkaasti.fi

***Liesjärven alueelle on halukkaita tulijoita,
oletpa myymässä tai ostamassa, ota yhteys!***

***Yrityksemme tuntee
seudun ja tietää hintatason.***

***Yhteyshenkilönä
Matti Ryyppö 0500 480 582 tai
matti.ryyppo@kodikkaasti.fi***

***Forssan Isännöinti* LKV [A] - AIT
*ja Kiinteistönvälitys Oy***

Hämeentie 11, 30100 Forssa. Puh. 010 231 7530

Läpyskä ilmestyy jokaisen kuukauden viimeisinä päivinä (mikä aineistoa tulee)
ja löytyy netistä www.liesjarvi.fi, sekä entisen koulun kierrätyspisteen päädyssä. Jakeluongelmista yhteydenotot:
040 415 2216 / Moona

**Valmiit aineistot VIIMEISTÄÄN 23.6. sähköpostitse
liesjarvilapyska@gmail.com**